

FELNŐTT HIT TAN – CREDO /

„HISZEK AZ EGY ÚR BAN, JÉZUS KIRSZTUS BAN, ISTEN EGYSZÜLÖTT FIÁBAN”

Hiszek az egy Úr ban:

Az Úr név *az isteni hatalmat* jelenti. Megvallani vagy segítségül hívni Jézust, mint Urat, annyi, mint hinni istenségében. „Senki sem mondhatja: - Jézus az Úr – csak a Szentlélek által.” (1Kor 12.3)

Az evangéliumok tanúsága szerint Jézust földi életében tanítványai és mások is arámul „mari”- nak, „uram”- nak szólították. Ez a cím minden köztisztelőben álló rabbinak kijárt és nem fejezett ki semmiféle isteni méltóságot.

Az Ószövetség könyvei Isten Mózesnek kinyilatkoztatott, kimondhatatlan nevét (Kiv 3.14), a JHWH nevet héberül az „Adonaj”- al helyettesítik, görög fordításai a „Küriosz”- szal („Úr”) fordítják. Ettől kezdve az Úr lesz a leggyakoribb megnevezése Izrael Istene istenségének. Ebben a szorosabban vett értelemben alkalmazza az Újszövetség az „Úr” szót az Atyára is, de, és ez az újdonság, Jézusra is, akit ezzel Istennek ismer el (1Kor 2.8). Jézus is saját magának tulajdonítja ezt a címet (Jn 13.13). Nyilvános élete folyamán a természetesen, a betegségeken, az ördögökön, a halálon és a bűnön uralkodó cselekedetei bebizonyították isteni hatalmát. Az evangéliumokban az emberek Jézust gyakran szólítják „Úr”- nak. A föltámadt Jézussal való találkozásban ez a cím imádássá változik: „Én Uram, én Istenem!” (Jn 21.7) A hithirdetés és a liturgia legkorábbi töredékeinek vizsgálata azt mutatja, hogy a tanítványok Jézus abszolút, isteni Úr- voltát csak a Feltámadással való találkozásban fogták fel. A *legkorábbi részletes szöveg Jézus Úr voltáról a filippiekhez írt levélbe illesztett liturgikus himnusz*, amely az Egyház első évtizedeiből származik:

„Ezért Isten fölmagasztalta őt mindenek fölé és azt a nevet adta neki, amely minden név fölötte van, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon a mennyben, a földön és az alvilágban és minden nyelv hirdesse, hogy Jézus Krisztus az Úr az Atya Isten dicsőségére (Fil 2.9-11).”

Amikor az Egyház első hitvallásai Jézusnak az Úr isteni címét adják, kezdettől fogva azt is állítják, hogy az Atyaistennek kijáró hatalom és dicsőség Jézust is megilleti (Fil 2.6) (Róm 10.9) (1Kor 12.3). Az ősi arám liturgikus felkiáltás két

formája Jézus jelenlegi és majdani eljövételét is jelenti: *Maran-atha = Az Úr eljön, Marana-tha!= Jöjj el, Urunk!* Mi is eképpen vágyakozunk az eljövendő Isten Országába, ugyanakkor a már most köztünk jelenlévő, az Eucharisztiaiban megtestesülő Jézust magunkhoz véve meg is tapasztaljuk Őt.

Jézus Krisztusban:

Jézus neve azt jelenti: „**Isten, aki megszabadít**”. A Szűz Máriától született gyermeket Jézusnak nevezték, mert „ő szabadítja meg népét bűneitől”. (Mt 1.21) (ApCsel 4.12)

Az angyali üdvözléskor Gábrriel angyal adja, mint saját nevet Jézusnak, mely egyszerre kifejezi kilétét és küldetését. Mivel „egyedül Isten bocsáthatja meg a bűnöket” (Mk 2.7), Isten az, aki Jézusban, az Ő emberré lett örök Fiában „megszabadítja népét bűneitől” (Mt 1.21). Így tehát Isten, Jézusban összefoglalja az egész üdvösségtervét az emberek javára. A bűn mindig Isten ellen elkövetett sértés, ezért egyedül Ő tudja azt feloldozni (Zsolt 51.12). *Jézus nevében tehát magának Istennek a neve* van jelen. Csak ez a név jelent üdvösséget, amelyet most már mindenki segítségül hívhat, mert a megtestesülés által minden emberrel egyesült (Róm 10.6-13): „nem adatott más név az ég alatt az embereknek, amelyben üdvözülhetnénk.” (ApCsel 4.12) Jézus föltámadása megdicsőíti a szabadító Isten nevét (Jn 12.28), mert ettől fogva Jézus neve a maga teljességében kinyilvánítja a „minden név fölött való Név” (Fil 2.9-10) legfőbb hatalmát. A gonosz lelkek félik az ő nevét (ApCsel 16.16-18) (ApCsel 19.13-16) és Jézus tanítványai az ő nevében tesznek csodákat (Mk 16.17), mert mindazt, amit az Atyától kérnek, az ő nevében megadja nekik (Jn 15.16). Jézus neve van a keresztyény imádságban: minden liturgikus imádság ezzel a formulával zárul: „a mi Urunk, Jézus Krisztus által”.

A Krisztus név azt jelenti: „**fölkent**”, „**Messiás**”. Jézus a Krisztus, mert „Isten kente föl a Názáreti Jézust Szentlélekkel és hatalommal”(ApCsel 10.38)

A héber „Messiás” szó görög fordításából származik a Krisztus szó, ami annyit jelent: „fölkent”. Izraelben Isten nevében voltak fölkenve azok, akik egy tőle jövő küldetésre voltak Istennek szentelve. Ez volt a királyok (Kiv 29.7) (Lev 8.12), a papok (1Kir 19-16), és ritkán a próféták (Zsolt 2.2) (ApCsel 4.26-27). A Messiásnak az Úr Lelkétől (Zak 4.14) (Zak 6.13) kell fölkenetnie, mint királynak, mint papnak és mint prófétának. *Jézus beteljesítette Izrael messiási reményességét papi, prófétai és királyi hármasság feladatában.* Jézus elfogadta a Messiási címet, amihez joga volt, de nem minden föntartás nélkül, mert

kortársainak nagy része azt nagyon is emberi, lényegében politikai értelemben fogta fel (Jn 16.15) (Lk 24.21) (Mt 16.16-23). Jézus miután meghirdette az Emberfia közeli szenvedését (Jn 6.62) (Dán 7.13), elfogadta Péter hitvallását, aki fölismerte őt, mint Messiást. Felfedte Messiás- királyságának igazi tartalmát egyrészt az Emberfiának – „aki az égből szállott alá” (Jn 3.13) – világfeletti valóságában, másrészt megváltó szenvedésében a Szervedő Szolga (vö.: korábbi anyag) alakjában (Mt 20.28) (Iz 53.10-12). Ezért királyságának igazi értelme csak a keresztt magasából tárult fel (Jn 19.19-22) (Lk 23.39-43). Csak feltámadása után hirdette Péter Isten népe előtt Jézus messiási királyságát:

„Tudja meg hát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy az Isten azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek, Úrrá és Messiássá tette!” (ApCsel 2.36)

Isten Fiában:

Az Isten Fia név Jézus Krisztusnak az Istenhez, az ő Atyjához való egyedülálló és örök viszonyát jelenti: Ő az Atya egyszülött Fia, és maga az Isten (ApCsel 8.37) (1Jn 2.23).

A legősibb, viszonylag részletes szövegünk Jézus istenfiúságáról a *Római Levél* elején található kérésgma, amelyben Pál összefoglalja az ősegyház hithirdetését. Eszerint Isten evangéliuma:

Fiáról (szól), aki Dávid utódjaként született test szerint, de Isten Fiává tétetett hatalomban a megszentelő Lélek szerint feltámadása révén a holtak közül, Jézus Krisztusról, a mi Urunkról (Róm 1,3-4).

Ez az összefoglalás nyilván a Feltámadottal való találkozások ismeretében fogalmazódott meg. Akkor értették meg a tanítványok, hogy feltámadt mesterük Isten mindenható hatalmával rendelkező Fia. Az is világos lett, hogy ezzel az emberrel töltöttek együtt hosszú éveken át minden idejüket, és akit ellenségei keresztre feszítettek. Visszagondoltak imádságaira, arra, ahogy Édesapjáról beszélt és földelült az istenfiúi kapcsolat, amit kinyilatkoztatott és amit halálig való engedelmességéig megélt.

Márk evangéliumában az „Isten Fia” kulcsszó, ami a mű elején és végén megismételve megnyitja az utat Jézus miszteériumának megértéséhez:

„Jézus Krisztusnak, az Isten Fia evangéliumának kezdete” (Mk 1.1)

A százados, aki szembenállt vele, látván, hogy így lehelte ki lelkét, ezt mondta: „Valóban ez az ember Isten Fia volt.” (Mk 15.39)

Csak a kereszttövében értjük meg, hogy Jézus egész életével és halálával felelt Atyja szavára: „Te vagy az én szeretett Fiam, benned gyönyörködöm” (Mk 1.11)

Pál a feltámadt Jézussal való találkozására utalva tanúsítja, hogy Istennek „úgy tetszett, hogy kinyilatkoztassa Fiát bennem” (Gal 1.16). Ebben a találkozásban lesz világos számára a Fiú isteni méltósága. Tudja azt is, hogy már földi életében is Isten Fia volt (Róm 1.3), sőt állítja a Fiú földi születése előtti személyes létét is (2Kor 8.9) (Fil 2.6-7)

A jánosi iratokban találjuk meg Jézus örök istenfiúságának legmélyebb megértését. A Fiú öröktől fogva az Atya keblén volt (Jn 1.18), az Atya dicsőségében létezett a világ kezdete előtt (Jn 17.5). Ez az örök élet- és szeretetközösség az Atya és a Fiú között fejeződik ki Jézus földi életében: „mindaz, ami az enyém, a tiéd, és ami a tiéd, az enyém” (Jn 17.10). Nemcsak kölcsönös ismeretről és szeretetről van itt szó, hanem teljes egymásban létezésről is: „Te, Atyám, bennem, és én Tebenned” (Jn 17.21) Ez az egymásban lét olyan tökéletes, hogy a Fiú kijelenti: „Én és az Atya egy vagyunk” (Jn 10.30). A Fiú csak azt mondja, amit Atyjától hall (Jn 8.26), csak azt teszi, amit Atyja meghagy neki (Jn 5.19-20, 30) (Jn 8.28-29). Atyjával való egysége állandó ajándék, az Atyjától való tudatos és szabad függés következménye.

Krisztus engesztelő áldozatának gyümölcse, hogy Isten fiaivá fogadott bennünket – nem külsőleges jogi aktussal, hanem valóban fiaivá tett (Róm 8.29). Az egyszülött Fiú egyedülálló kapcsolatában részesülünk: az Atya Fiának Lelkét küldte szívünkbe, hogy Jézussal együtt kiálthassuk: „Abba, édesapám!” (Gal 4.6) (Róm 8.15).

Jézus megkülönbözteti az Ő fiúságát a mi fiúságunktól: „ti pedig így imádkozzatok: Miatyánk...” (Mt 6.9), és külön hangsúlyozza is ezt a különbségtételt: „Az én Atyám és a ti Atyátok.” (Jn 20.17) Saját magát „Isten egyszülött Fiának nevezi” (Jn 3.16), ezzel a címmel a megtestesülése előtti örök létét állítja (Jn 10.26-). Hitet kér „Isten egyszülött Fiának nevében” (Jn 3.18).

Egyszülött:

Miért csak egy megtestesülés? Hogyan egyeztethető össze ez a tény Isten minden embert átfogó szeretetével? Ha Isten legalább minden nagyobb kultúrában egyszer megtestesült volna, akkor nem állt volna elő ez a látszólag

igazságtalan helyzet, hogy csak egy maroknyi embernek volt közvetlen kapcsolata a megtestesült Istennel.

Elvben nem tagadhatjuk a többszöri megtestesülés lehetőségét. Hiszen Isten hatalma végtelen és minden ember természete azonos módon felemelhető Isten természetfelettségébe. Azt is el kell ismernünk, hogy ha élnek a Földünkön kívül a világegyetem más bolygóin értelmes élőlények, nem zárhatjuk ki számukra más „megtestesülések” lehetőségét. Tény azonban, hogy a kinyilatkoztatás az ember számára csak egy megtestesülésről tud: egyedül a Názáreti Jézus Isten és Úr, egyedül Ő az Isten tökéletes képmása, ő az egyetlen közvetítő Isten és ember között. Ha ezt a tényt hitünk alapján elfogadjuk, két szempontból tehetjük érthetővé:

1.) *A megtestesülésnek olyannak kellett mutatnia a Fiút, amilyen ő isteni valóságában.* Márpedig ő az Atya „egyszülött Fia”. Ha több emberben testesült volna meg, éppen egyetlen voltát rejtette volna el. Ha Isten minden embert senkivel fel nem cserélhető, egyetlen személynek szánt, hogyan tudná több egyén a Fiú személyét éppen a maga egyetlen voltában kifejezni?

A hindu szent iratok szerint az istenség, Brahman minden emberben, sőt minden érzékelhető dologban egyaránt kifejezésre juthat. Ugyanezt tartja a mahayana buddhizmus az „egyetemes Buddha természet”-ről. A „megtestesülésnek” ez az egyetemes lehetősége és gyakori megvalósulása azonban végső fokon személytelen istenséget tételez fel és meg is erősíti híveiben az istenség személytelen felfogását. Akinek számtalan arca van, annak valójában egyetlen arca sincsen. Aki számtalan emberben, sőt állatban és növénybe ölthet formát, annak végső fokon nincsen személyes létformája.

2.) *Az emberi természet vizsgálata szerint az ember egyszerre anyagi és szellemi lény, azaz a szellem és az anyag valóságos egysége.* Ha tehát az Isten Fia a földön több emberben testesült volna meg, az emberiségének több egyenértékű vallási középpontja lenne. Az egész emberiségnek Istenben való egysége nem a történelemben, hanem azon kívül, csak láthatatlan síkon, a láthatatlan isteni Igével kapcsolatban valósult volna meg.

A tényleges üdvrendben azonban az Isten tekintetbe vette az ember testi- lelki természetét. Ezért az emberiség nemcsak egy történelem fölötti, lelki síkon egyesül az Istenben, hanem egyetlen, testi- lelki, történelemben megvalósuló középpontja van: a megfeszített és feltámadt Krisztus. Az emberiség vallási középpontja megjelent a történelemben: a neve a názáreti Jézus, foglalkozása

vándortanító, galileai tájszólással beszélte az arám nyelvet, tanulatlan halászbemberekből toborzott tanítványokat, mondanivalóját a provinciális zsidó társadalom képein keresztül értette meg hallgatóival, letartóztatása után védtelen fogoly, akit két lázadó között Poncius Pilátus keresztre feszített. Annak ellenére, hogy a megtestesülést nehezen értjük, Isten egyik misztériuma, mégis Jézus, mint az emberiség egyetlen látható istenember középpontja, sokkal jobban megfelel az ember testből és lélekből álló természetének, mintha csak a láthatatlan Igével való láthatatlan egyesülésben valósulna meg az emberség lényege.